

בדרכו אמונה

במשנת מרן רשכבה"ג הדרך אמונה זללה"ה

בס"ד
פר' כי תצא
גיליון שס"א
שנה ח'
א-ל-ל-ל-ל תשפ"ו

ידידות יושר: דברים מתורת רבינו מתוך הספר החדש שיול"ע תלמידו הגר"ש יוסברג שליט"א מרבני המכון

ברכה"ת בלימוד שלא לשם ת"ת

בשו"ע (סי' מ"ז ס"א) ברכות התורה צריך ליהדר בו מאד, ושאלו במי שעומד בליל שבועות בעלוה"ש ואין מי שיוציאו, האם שרי ללמוד ללא ברכה"ת, ובמשנ"ב (סי' מ"ז סק"ב) כתב, דמש"כ השו"ע צריך ליהדר בה מאד, היינו, שלא ללמוד עד שיברך, ויברך אותה בשמחה גדולה דמצינו שאחז"ל בנדרים (פ"א א') על מה אבדה הארץ ויאמר ה' על עזבם תורת.

ואחז"ל שדבר זה נשאל לנביאים על מה אבדה הארץ שישראל היו עוסקים בתורה ומצינו שכל זמן שהיו עוסקים בתורה ויתר הקדוש ברוך הוא על עונותיהם, לא נא ידעו על מה אבדה, והקב"ה הבוחן לבבות ידע כי אף על פי שהיו עוסקים בתורה לא היו עוסקים לשם לימוד התורה אלא כמו שלומדין שאר חכמות ולכן לא ברכו ברכה"ת שלא היתה התורה חשובה בעיניהם כמש"כ שם הר"ן בשם רבינו יונה, ולכן לא הגינה. ולכן צריך ליהדר מאד וליתן הודאה על שבחר בנו ונתן לנו כלי חמדתו. גם אחז"ל (שם) שאינו זוכה ח"ו להיות לו בן ת"ח עבור זה שאינו נוהג בברכה"ת.

ויש שדנו דאם אין לו מי שיוציאו או שנמצא בגוף או במקום שאסור בברכה, דיש עיצה שיכוין שלא למצות ת"ת, דכה"ג אינו טעון ברכה, ולכאורה אם אנוס על ברכה למה יפסיד גם המצוה ולא כ' המשנ"ב שלא ילמד עד שיברך רק ביכול לברך, וכן הביא רבינו זצ"ל בשם מרן החזו"א זצ"ל שכשאין מי שיוציאו בברכה"ת בחג השבועות יכול להמשיך ללמוד, ועי' בזה בקו' הזכרונות (סי' ג' אות ז') ובדעת נוטה (ח"ג סי' קצ"ג), ועי' גם בס' ארחות רבינו (ח"ג עמוד ר"ג ס"ו) ובמעשה איש (ח"ג עמוד ר"י).

ולכוין לא למצוה זה בעצמו דבר ה' בזה, וכן צידד הגרמ"מ לובין שליט"א, [ואולי נפק"מ בלומד עם בנו לחנכו ולא למצות ת"ת אך מסתבר דגם בכה"ג אינו כמתעסק ויש בידו מצות ת"ת] וראיתי גם בס' משיבת נפש (סי' מ"ז עמוד מ') שנשאל רבינו זצ"ל, הלומד תורה ומכוין שלא לשם מצוה, האם חייב בברכה"ת, וצידד השואל דלמש"כ בחי' מרן רי"ז הלוי ה' ברכות (פ"א ה"ט"ז) מאביו מרן הגר"ח מבריסק, דברכה"ת הוא ברכה על חפצא דתורה יש לברך בכל ענין, והשיב רבינו, חייב.

והובא שם מהרמ"א (סי' מ"ז ס"ט) ומשנ"ב (סקכ"ח) שנהגו להחמיר לברך אף בקורא פסוקים דרך תחנונים וא"כ ה"ה בלומד שלא לשם מצות ת"ת, ויש לדון בזה דכל זה בפסוקים דתורה שבכתב נחשב חפצא דתורה בעצמותו וכמש"כ הגר"י בהל' ת"ת (פ"ב ס"י"ג) דבתורה שבכתב אף באינו מבין מקיים מצות ת"ת, אבל בתושב"ע ש' המג"א (סי' נ' סק"ב) דאם אינו מבין אין בידן מצות ת"ת י"ל דלא יוצא, ועי' מש"כ בקו' הזכרונות (סי' ג' אות ח') במחלוקת המג"א והמס"י (בהקדמת עץ החיים) לגבי לומד אחר ברכה"ת ללא כוונה.

והנה מצינו במשנ"ב (סי' מ"ז סק"ד) בשם האחרונים דהכותב ד"ת צריך לברך, דכתיבה עדיף מהרהור והטעם י"א משום דעביד מעשה וי"א דדרך הכותב להוציא תיבות מפיו בשעת הכתיבה. וכל זה בכותב ספרים לעצמו דרך לימודו ומבין מה שהוא כותב אבל סופר המעתיק ואינו מבקש להבין א"צ לברך דאין זה לימוד וכ"ש אם כותב איזה פסוק באגרת הרשות לדבר צחות א"צ לברך כיון שאינו מתכוין ללמוד.

ולכאורה אם במכוין שלא למצוה ג"כ טעון ברכה על חפצא דתורה א"כ למה כאן אינו מברך באינו מכוין ללמוד או באומר וכותב למליצה, ונראה דשא"ה דמגרע גרע דה"ז כמתעסק בעלמא כיון שעוסק רק בהעתקה או בהבאת מליצה, אבל הלומד ואינו מבין עוסק בתורה רק אינו במעלת המבין.

וכן צ"ל להגר"י דאע"פ דס"ל בהל' ת"ת (פ"ב ה"י"ג) דבתורה שבכתב אף שאינו מבין חשיב ת"ת, כתב כאן (בסי' מ"ז ס"ג) דסופר המעתיק ואינו מבקש להבין א"צ לברך וכן אם כותב איזה פסוק באגרת הרשות לדבר צחות אינו צריך לברך כיון שאינו מתכוין ללימוד, ועי' דשא"ה שהוא כמתעסק או מכוין למליצה מגרע גרע דמכוין לענין אחר, וכעין מש"כ הר"ן (ר"ה ל"ב ב') דאף אם מצות א"צ כוונה במכוין לענין אחר מגרע גרע. ונראה דמ"מ בלמד עם קטן אף שמכוין למצות חינוך כיון דלומד כצורת הלימוד כבר יצא מכלל מתעסק וגם להר"ן מצות ת"ת בידו.

וכן מצינו במשנ"ב (סי' ס"ה סק"ח) בנכנס לביהכנ"ס והציבור אומרים ק"ש דיש לו לומר עמם שמע ישראל, ואפילו אם הוא אצלו קודם ברכה"ת יאמר עמם, כיון שאינו אומר הפסוק לשם לימוד, רק שבזה יזהר שלא יאמר יותר מפסוק ראשון, דכה"ג כיון שמכוין לענין אחר אין בידו מצות ת"ת, וכה"ג הביא רבינו זצ"ל בשיח השדה (ח"ג ברכות י"א ב' ד"ה שכבר) ממרן החזו"א דיכול לומר ק"ש לפני ברכה"ת דאינו מקיים בזה מצות מצות ת"ת.

בקונטרס הזכרונות (סי' ל"ג אות ו'). וכמו"כ כהן הנושא כפיו אע"פ שמזכיר פסוקי יברך א"י"צ ברכה"ת, דמכוין למצות נ"כ ואין כאן מצות ת"ת, וכן שרי לומר קדושה קודם ברכות התורה דאף שאומר פסוקים כוונתו למצות ונקדשתו ואין כאן מצות ת"ת, (דעת נוטה תפילה סי' ש"ז ומועדי הגר"ח ח"ב סי' רנ"ב).

קריאת ק"ש לפני ברכות התורה

בענין מי שקם מאוחר ורואה שאין פנאי לברכה"ת לפני קריאת ק"ש הביא רבינו זצ"ל בקונטרס הזכרונות (סי' ז' אות ח') שמרן החזו"א הורה למי שהתאחר וקם סמוך לסוף זמן ק"ש שיקרא לאלתר ק"ש ולא ימנע מחמת חסרון נט"י או ברכה"ת, ולמש"כ שם (סי' ל"ג אות ו') ובשיח השדה (ח"ג ברכות י"א ב') אין בק"ש בזמנה מצות ת"ת וא"כ א"י"צ להמתין על ברכה"ת אף כשלא יעבור זמן ק"ש, ורבינו זצ"ל הניח זה בשיח השדה בצ"ע. ומש"כ שם מהגר"א המובא במשנ"ב (סי' מ"ז סק"י"ז) דק"ש אינו כת"ת לענין היוצא בברכה"ת בברכת אהבה רבה, ובב"י (שם ס"ח) הסתפק בזה, הנה בדבריו שם נראה דאף שהוא ת"ת מ"מ כיון שקורא דרך קעמ"ש בסדר התפילה לא מינכר שלמד אחר ברכה"ת, ע"ש בבאור הגר"א דסברת הרא"ש ותוס' נכונה דבק"ש אין ניכר ע"ש.

ועי' דעת נוטה פ' בלק (אות ע"ב) דמ"מ מקיים בק"ש מצות לא ימוש וגו' והגית בו יומם ולילה, כמבואר בנדרים (ח' א') ומנחות (צ"ט ב'), ועי' ברמ"א (נ"ד סי' רמ"ו ס"א) דכל איש ישראל חייב בתלמוד תורה ביום ובלילה, שנאמר והגית בו יומם ולילה (יהושע א, ח). ובשעת הדחק, אפילו לא קרא רק קריאת שמע שחרית וערבית, לא ימושו מפיד (ישעיהו נט, כא) קרינן ביה (הגהות מיימוני פ"א וסמ"ג עשין י"ב).

ועי' בירושלמי ברכות (פ"א ה"ב) ושבת (פ"א ה"ב) מפסיקין מד"ת לשאר מצות לרשבי"י ולא לק"ש, טעמיה דרשב"י: ז' זה שינון וזה שינון ואין מבטלין שינון מפני שינון, ופי' קה"ע, זה שינון. ד"ת דדרשין ושננתם לבניך שיהא ד"ת מחודדים בפ"ד, וק"ש שינון, לכך דוחין ק"ש מפני ד"ת משא"כ בשאר מצות, נראה דדין ק"ש כדין ד"ת, ואפשר דאף שאינו מקיים בק"ש מצות ת"ת מ"מ אינו אלא שינון ולא דוחה כמצוה שבמעשה.

ויל"ע לפי"ז במצות ברכת כהנים ופ' זכור וכיו"ב שאינם אלא דיבור, ועי' בפמ"ג (בא"א הקדמה לסי' קל"ה) שהקשה למה תקנו קריאה"ת שלא ילכו ג' ימים בלא תורה כדאי בב"ק (פ"ב א'), והרי בלא"ה קורין ק"ש דהוא תורה, וכ' שבעינן תורה מתוך ס"ת, נראה מדבריו דגם בק"ש יש מצוות ת"ת, ואולי לענין שלא ילכו ג' ימים בלא תורה סגי בק"ש שיש בו לא ימוש. ועי' גינת ורדים (כלל ב' סכ"ד) שתקנו קריאה"ת שיהיה ת"ת דרבים.

ועי' דעת נוטה (דיני ק"ש סי' י"ט) דבעומד לפני זמן ק"ש הראשון לא יקרא ללא ברכה"ת, ולכא"ו אם אין כאן מצות ת"ת למה לא יקרא לכתחילה ללא ברכה"ת, ואפשר דגם על מצות לא ימוש בעינן לכתחילה ברכה"ת, גם בעומד לפני זמן הראשון וקורא ק"ש ע"ד תנאי שאם יספיק לקרא אח"כ בזמנה בברכותיה מכוין כעת רק לת"ת אם כן בעי ברכה"ת מדין ת"ת, גם ק"ש בעי ברכה גם אם אין כאן מצות ת"ת כמו שתקנו ברכות ק"ש ולזה סגי בברכה"ת, ובעיקר הדבר גם אם בק"ש יש מצות ת"ת מ"מ למש"כ בקו' הזכרונות (סי' ג' אות ז') ובדעת נוטה (ח"ג סי' קצ"ג) אין איסור ללמוד לפני ברכה"ת רק יש מצוה לברך, ובגוונים שע"ז יפסיד זמן ק"ש אין להמתין.

אמנם י"ל דהחזו"א לא מיייר רק במי שהיה ניעור בלילה דמן התורה נפטר במה שברך אתמול וכמבואר במשנ"ב (סי' מ"ז סק"י"ח) דחיוב ברכה"ת ביום חדש אינו רק מדברנן וספיקו להקל, אבל כשישן בלילה והסיוע דעתו חייב בברכה"ת מה"ת וספיקו להחמיר כמש"כ המשנ"ב (סי' מ"ז סק"א).

וא"כ י"ל דבכה"ג אסור לקיים מצוה ללא ברכה, והוא כמצוה הבאה בעבירה, ועי' בזה בדבר אברהם (ח"א סי' ט"ז) מתוספות הרא"ש מסכת ברכות (ט"ו א' ד"ה אבל) דאי הויה ברכת תרומה דאורייתא משמע דתרומתו אינה תרומה דהברכה מעכבת ההפרשה, אף על גב דברכות אינן מעכבות היינו משום דהויין מדרבנן אבל אי הויין דאורייתא מעכבות ולא הויה הפרשה, ועי' בזה בתורת זרעים (תרומות פ"א מ"ב) ושלמי תודה (חנוכה סי' כ"ד ס"א).

ועי' בס' אלא ד"א של הלכה (פ"ג ס"ה) שנשאל רבינו זצ"ל לדעת הגר"א שרהרור כדיבור והמהרהר בדברי תורה צריך לברך ברכה"ת מה יעשה מי שקם בלילה ודעתו להמשיך לישן עד שירדם במה ירהרר אם בדברי תורה הלא יצטרך לברך ברכות התורה ואם בדברים בטלים לא מסתבר שכך צריך לנהוג והשיב שיוכל להרהר בשמות תנאים ואמוראים שאין זה דברים בטלים וגם אינו תורה ממש או לומר נשמת שאין זה דברי תורה כך אמרה הרבנית ע"ה בשמו, וכך היה נוהג בעצמו. והוסיף רבינו, שגיסו הגאון רבי שאול ברזם זצ"ל, אמר עצה לקיים דעת הגר"א, שיהרהר את ברכות התורה, ואז ממה נפשך אם הרהור לאו כלום אם כן אין חייב בברכה"ת התורה.

א"כ בן חו"ל אין להוציאו בפי' בהעלותך בקריאת א"י דאצלו כעת פי' נשא, אך י"ל דהזכירה דמעשה מרים יוצא בכל ענין גם כשאנו בשבוע שאצלו החיוב בפרשה זו.

ובעיקר הדבר אם יוצא מצות הזכירה בקריאת פי' מרים בפי' בהעלותך, הנה למשי"כ המגן אברהם (בסי' תרפ"ה בהקדמה) דיוצאין זכירת עמלק בקריאת ויבא עמלק בפורים, ה"ה דיוצא כאן בקריאת פי' מעשה מרים בפי' בהעלותך, אבל המשני"ב (שם סקט"ז) הניח זה בצ"ע דשם לא נזכר אשר קרד ויזנב שזה מעורר השנאה, ולא כי תמחה, ויתכן דגם לדברי המשני"ב כ"ז לגבי מצות מחיית עמלק, שעיקר חיוב לזכור אשר קרד בדרך ויזנב בך וגוי' ומצות תמחה שנצטוונו למחות את שמו לא נזכר בפרשת ויבא עמלק, אבל מעשה מרים שפיר יוצא גם בפי' בהעלותך. ואין דין לזכור דוקא היכא שכתוב בקרא זכור.

וכן ראיתי בקובץ ווי העמודים וחשוקיהם (וי עמוד ע"ג) שכתב מרן פוסק הדור הגר"י זילברשטיין שליט"א, שבשבת כשקוראים פרשת בהעלותך ובסוף הפרשה קוראים על מעשה מרים יש לכוון לזכירת מעשה מרים אמנם הפסוק זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים בדרך בצאתכם ממצרים, מובא בפרשת כי תצא אבל מסתבר כשגם כשקוראים את המעשה עצמו נזכרים במעשה ומקיימים בזה את מצות זכירת מעשה מרים.

ונשאל בזה רבינו זצ"ל, כשקוראים בתורה מעשה מרים או מעמד הר סיני או מעשה העגל האם צריך לכוין לצאת מ"ע של זכירת הדבר, כי יוצאים אז בקריאת התורה את המ"ע, והשיב רבינו, **לא חייבין אבל טוב**, (בעקבי שיח ד' עמוד י"ח).

... בזר פרי העץ על ברכת הריח

מה ששאלו במי שברך על פרי שיש בו ריח בורא פרי העץ במקום ברכת הריח, הנה גם להדעות דבברך שהני"ב במקום ברכת הריח יצא הני מילי שהני"ב שכולל הכל גם ריח, אבל ברכת פרי העץ הוא ברכה מיוחדת על הנאת אכילה של עיקר הפרי, וכ"ש אם ברך בורא פרי האדמה או מזונות, וצ"ע.

שוב ראיתי בסי' אריה שאג (סי' רי"ח) ששאל מרבינו זצ"ל, במי שטעה בברכת הבשמים במקום בורא עצי בשמים בורא פרי העץ האם יצא, וכן במקום עשבי בשמים אם ברך בורא פרי האדמה האם יצא, והשיב, **מסתבר דלא יצא**. וכן א"ל הגרמ"מ לובין שליט"א דלא יוצא בברכת הפרי, ואם ברך פרי העץ יהיה עליו לאכול.

... ברכת אדמה על יין

שמעתי שאמר רבינו זצ"ל שנשאל מרבי יחיאל לדרמן זצ"ל מה הדין בברך בטעות אדמה על יין אם יצא יד"ח, ואמר **שלא מצא ע"י להדיא בפוסקים** ע"י במשני"ב (סי' ר"ח ושע"ז סי' ס"ז), ואם ברך העץ ע"י בריטב"א ברכות (ל"ה א') ובהל' ברכות (פ"ב הי"ד) דיצא, וכ"כ הטי"ז (סי' ר"ד סק"א) והחיי אדם (כלל נ' ס"ד), וגליון השי"ס ברכות (י"ב א').

וע"י מג"א (סי' ר"ח סק"ב) דלא יצא וכמבואר בתוס' בברכות (י"ב א' ד"ה לא), ואמר דהוא מחלוקת הראשונים וע"י בריטב"א הלכות ברכות (פ"ג הי"א) דיצא, וכן הביא הברכי יוסף (סימן רז שיו"ב אות א') מרבינו אשר בר חיים בספר הפרדס כ"י (שער י' פרק ד סוף אות א') ע"ש, וע"י נשמת אדם (כלל נ"ח ס"ב) מהכס"מ ה' ברכות (פ"ד הי"ו) לענין אדמה על פת דאפשר דיצא, והעיר למה כ' בלשון אפשר, ובברכ"י (סי' ר"ז קו"א שיו"ב אות א') הביא דעות שלא יצא.

... חיזוק ללימוד התורה מתוך קושי

רשכבה"ג רה"י מרן הגראי"ל שטינמן זצ"ל אמר לאברכים היקרים שחיים חיי תורה מתוך הדחק, **שצריך לשלם הרבה לזכות למעלה הנשגבה של לימוד תורה מתוך הדחק**, [ואמר שצריך שלא ידעו זאת התורמים וראשי הכוללים שיבאו לקצץ עוד בתמיכה...], ורבינו מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל כשאמרו לו שיש קושי ללמוד, היה אומר **אם קשה זה טוב**.

וכבר אחז"ל במכילתא פי' יתרו (פי"ט ה') על הפסוק ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סוּלָה מכל העמים כל ההתחלות קשות, מכאן ואילך יערב לכם, כל דבר שאתה עמל עליו זה נחקק יותר טוב, והיה אומר סוגיא שתעמול ותכתוב עליה תשאר חקוקה אצלך היטב, ואמר אני אומר ללמוד עם הראשונים כי ע"י נחקק הסוגיא טוב אצלו, ואף שלא יזכור כל דבריהם מ"מ ע"י יזכור הסוגיא עצמה, והיה מביא דברי הזה"ק (בראשית י' א') שרק בתחילה נקראת התורה תושיה שמתשת כוחו (סנהדרין כ"ו ב') אבל אח"כ מוספת לו כח, ומכאן ואילך יערב לכם (מכילתא שם ומובא ברש"י שם פי"ט ה').

ובאחרות יושר (ערך תורה סי' כ"ט) כי רבינו, יש בחורים שחושבים שהתורה תלך להם קל, וכשרואים שלא הולך קל חושבין שאין מסוגלים ללמוד ומתייאשים וסופם שמפסיקים ללמוד, וזה טעות גדול שהתורה א"א שתלך קל כמ"ש במגילה (ו' ב') **אם יאמר לך אדם לא יגעתי ומצאתי אל תאמן כי אין התורה נקנית אלא בעמל ויגיעה, ולפום צערא אנרא וכמה שיקשה לו בתחלה כנגד זה יצליח בסופו רק שיתחזק בתורה בכל כחו ועקשן יצליח**.

כשמהרהר בלבד ואם כדיבור אם כן שפיר מהני גם כן מה שהרהר ברכות התורה. ועצם הסברה מובא בלקט הקמח החדש (סי' מ"ז ס"ק י"ט) בשם החת"ס, ודחה רבינו, **דזה אינו, ד"ל שבדברי תורה ס"ל להגר"א שאפילו בהרהור מקיימים מצות ת"ת ולכן צריך לברך קודם אבל בברכת התורה ושאר עניינים בודאי שלא כדיבור וגם אין יברך אח"כ הא אפשר שכבר יצא בהרהור והוי ברכה לבטלה**, וב' סברות אלו מבוארים בביאור הלכה (סי' מ"ז ס"ד ד"ה המהרהר).

... להתפלל עם מנין ותיקין כשמתפללים מוסף

שמעתי מרבינו זצ"ל בשם מרן החזו"א דהמצטרף עם ציבור שמתפללים **כותיקין יש להתפלל עמו מעלת ותיקין** ע"פ משי"כ במדרש (שמו"ר פכ"א סי' ד') שמלאך הממונה על תפילה ממתין עד שישלימו כנסיה של המתפללים תפילתן, והמצטרף עצמו עמהם ממתין אחריו וכן המצטרף עמו, ואמר לי **למעשה שיש ע"ז מעלת ותיקין ולדלג פסוד"ז עבור זה**, ואף שבמדרש נראה דהמלאך ממתין עד שתגמור כנסיה אחרונה שבישראל תפילתן מ"מ כל כנסיה נידון לעצמה.

וע"י בזה בקו' הזכרונות (סי' ח' אות מ"ג), ויש לדון בשבת שיש קריאה"ת ומוסף, דכל סדר תפילה בכלל עד שישלימו תפילתן, דאיתא בירושלמי ר"ה (פ"ד הי"ח) שמעה ה" צדק זו קרית שמע הקשיבה רינתי זו רינון תורה האזינה תפילתי זו תפילה בלא שפתי מרמה זו מוסף מה כתיב בתריה מלפניך משפטי יצא, ובמדרש שוחר טוב (סימן י"ז) שמעה ה' צדק - זו קריאת שמע, האזינה תפילתי - זו תפילה, הקשיבה רינתי - זו רינה של תורה, בלא שפתי מרמה - זו תפילת המוספין, וכיון שמוסף וקריאה"ת הוא השלמת סדר תפילה יש לו להדר להתפלל עמהם.

וע"י קו' הזכרונות (סי' ח' אות מ"ד) **במתפלל שחרית עם המתפללים מוסף דאין נחשב לתפילה בציבור**, ואפשר דעיקר מעלת תפילה בציבור אין לו אבל יש לו מעלה זו שנכנס תפילתו עמהן ויש בזה עוד ממעלת עת רצון של תפילת ותיקין, וע"י משני"ב (סי' צ' סק"ל).

וע"י בדינים והנהגות (פ"ט ס"ט) שסבר החזו"א דעד שמתחיל קדיש נחשב עם הציבור, וא"כ כשאמר אחר שחרית תתקבל כבר עבר זמן מעלת ציבור, אך נראה דמלבד מעלת ציבור דזה בודאי ל"ש במצטרף עם היחיד מ"מ יש מעלת עת רצון וזה שייך גם אחר שהש"צ אמר קדיש.

... זכירת מעשה מרים בפרשת בהעלותך ופי' כי תצא

כתב המג"א (שם) צריך טעם למה תקנו לקרות פרשת עמלק מה שלא תקנו בזכירות אחרים. וי"ל דמתן תורה יש לנו חג עצרת, והוא הדין שבת, ומעשה מרים ומעשה עגל לא תקנו מפני שהיה גנותן של ישראל, עכ"ל, ומובא בבאה"ט (סי' ס' סק"א). ועל פי דברי המג"א, כתב בסי' חשוקי חמד עמ"ס עבודה זרה (כ"ב א') שחולה שא"א לו לבא לביהכ"ס כל שבוע, יבא לפרשת בהעלותך ולא לפי' נשא, ששם כתובה פרשת מרים, ומקיים בזה מ"ע דאורייתא של זכור את מעשה מרים.

ובחשוקי חמד הוריות (י' א') כי דנראה להוסיף, דאדם שהחסיר פרשת בהעלותך, ועכ"פ את סוף הפרשה, שבשבת שלאחר מכאן יש עליו מצוה לבקש מהציבור שיתחילו את הקריאה של שלח לך מסוף פרשת בהעלותך, דהיינו מפרשת מרים, ויש מצוה על הציבור להסכים לכך, שהרי בזה הוא יזכה לקיים את המצוה של זכירת מרים, וכמו שלציבור יש בזה מצוה, אלא שלכתחילה לא תיקנו קריאה מיוחדת משום גנותן של ישראל, אבל כשהדבר לא ניכר אין בזה גנות, והם ירוויחו בכך מצוה וגם יזכו את היהודי שהפסיד את הקריאה.

והנה בבאה"ט (סי' צ' סק"א) הביא דעת הרדב"ז (ח"א אלף פ"ז) במי שהיה חבוס בבית האסורין וניתן לו רשות לצאת יום א' להתפלל שיצא לאלתר שלא יחמיץ המצוה להתפלל בעשרה, והחכ"צ (סי' ק"י) הקשה ממנחות (מ"ט א') דיש להמתין למובחר, והמשני"ב (שם סק"ח) הביא רק דברי הרדב"ז וא"כ הכא נמי יש לו לצאת מיד ולא להמתין לפי' בהעלותך.

[ובתרוה"ד סי' ל"ה המובא ברמ"א סי' תכ"ו ס"ב מבואר דהיכא דהמצוה עצמה מהודרת טפי יש להמתין וכן מאחר המצוה בשביל שכר פסיעות כמבואר במשני"ב סי' צ' סק"ז] והכא נמי י"ל דקריאה יותר מהודרת כשיש בה זכירה דאורייתא, ואף שנראה בשו"ע סי' תרפ"ה ס"ז שאין בני עיירות צריכין לילך רק לקריאת פי' זכירת עמלק מ"מ קיום דאורייתא יש גם בזה]. ואפשר דמייירי ביש לו לחולה מנין בביתו רק שאין לו ס"ת, וקריאה"ת שהוא חובת ציבור.

ע"י בקו' הזכרונות (סי' ט' אות י"ד) דקריאה"ת הוא חובת ציבור ולא חובת יחיד אבל יש לו להכניס עצמו לחיוב ציבור, בזה אין צריך לטרוח רק ימתין ליום מועד, ולכאורה בשנה זו שיצא יו"ט שני של שבועות בפי' נשא ובני חו"ל קורין בשבת שלאחריה פרשת נשא ובני א"י פי' בהעלותך,

- קרעו שערי שמיים לרפואת המתמיד מרן הגאון האדיר רבי חיים בן רעשא רייזל ברמן שליט"א. קו תהילים לרפואתו: 02-588-0517

- העתירו בתפילה ובתחנונים לרפואת הגאון המופלג רבי יעקב בן ריוזא רייזל גרנרש שליט"א, אביו של הגר"א גרנרש שליט"א מרבני המכון

יו"ל ע"י מכון "דרך אמונה" בקול ובכתב - קו דרך אמונה: 0799-211-666 לקבלת הגיליון במייל: a0799211666@gmail.com

הגיליון מובא מידי שבוע במסגרת חוברת אוצר הפרשה, גליונות מרביתו זעוק"ל ושליט"א ניתן לקבלו במייל - a169258235@gmail.com

נא טלו שותפות ביזכי הרבים - לתרומות והנצחות לזכות ולע"נ ניתן לפנות למייל אוצר הפרשה, וכן במספר - 055-760-0055